

Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

Uitvoeringsagenda Duurzame Veehouderij en het groen onderwijs

Presentatie Productschap
Zuivel

Willem Roeterdink

Presentatie

Hoe kan de verbinding gelegd worden tussen de verduurzaming van de veehouderij en de verdere ontwikkeling van het groene onderwijs?

Opbouw:

- De opgaven
- Toelichting Uitvoeringsagenda Duurzame Veehouderij (UDV)
- Ideeën voor de wijze waarop dit zou kunnen
- Opgaven veehouderij en mogelijke inzet vanuit groene onderwijs per speerpunt

Veranderopgave voor veehouderij én onderwijs

- Rapport Alders 'van mega naar beter':

Business as usual is geen begaanbare weg. (...) Voldoen aan wet- en regelgeving betekent nog niet dat er sprake is van maatschappelijke acceptatie.

- Topsector Agro & Food:

Goed gekwalificeerde medewerkers en innovatieve ondernemers zijn cruciaal voor de topsector Agro & Food. Ondanks de krimpende werkgelegenheid in de sector wordt vanaf 2015 een gebrek aan goed opgeleide arbeidskrachten verwacht, door onder andere vergrijzing van de beroepsbevolking en de verschuiving in opleidingseisen in de sector

Uitvoeringsagenda

- Gezamenlijke ambitie-agenda
- Ambitie: In alle opzichten duurzame veehouderij in 2023
- Bevat de opgaven voor de verduurzaming van de veehouderij in 6 speerpunten
- Hoe: duurzaamheidssprong door vernieuwing en innovatie
- Kennisverspreiding is daarbij nodig
- Kennisverspreiding incl. inbreng van groen onderwijs / GKC nog te ontwikkelen, algemeen en per speerpunt
- PPS constructie ihkv Topsector Agro & Food

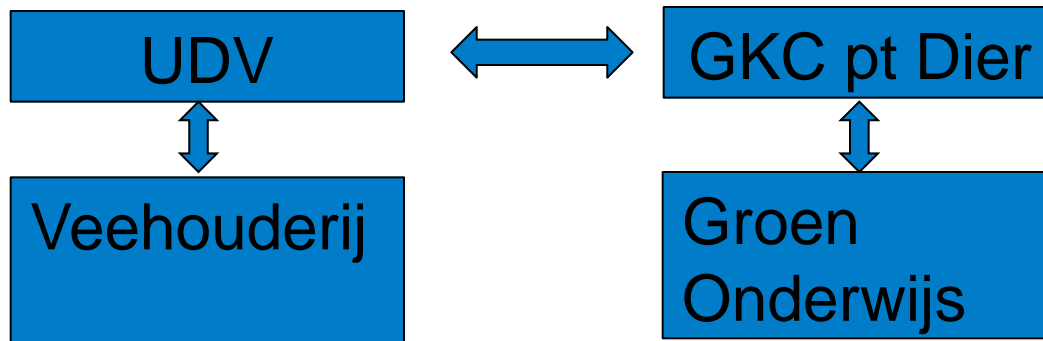
Samenwerkingsverband

- Sterk netwerk: maandelijks overleg
- Diervoederindustrie **Nevedi** (o.a. Agrifirm, Cehavé, ForFarmers)
- Primaire sector **LTO-Nederland** (ZLTO, LTO-Noord, LLTB)
- Zuivelverwerkende industrie **NZO** (o.a. Cono, Friesland Campina)
- Slachterijen **COV** (o.a. Van Drie, Vion)
- **Rabobank Nederland**
- **Dierenbescherming**,
- **St. Natuur en Milieu**,
- **Provincies**
- **ministerie EL&I**
- **GKC programma Dier**

Hoe pakken we de opgave op?

Samenwerking UDV en GKC Programma Dier

- Ontwikkelen meerjaren visie GKC: Combineren ambities omgeving (maatschappij en bedrijfsleven) met ambities groen onderwijs
- GKC-Dier: KIGO projecten ondersteunend aan ambities/acties UDV
- Actieve deelname partners UDV → samenwerkingsverbanden in winstreken/regio's (vb. provincie Limburg, LLTB, Has DB)

Ideeën

- Studenten inschakelen bij toekomstbeelden, ontwerpen, en voorbeeld-initiatieven; leren via netwerken.
- Studenten organiseren debat/interviews over duurzaamheidsdoelstellingen UDV met bedrijven en stakeholders
- Nav ervaringen buitenland: studenten solliciteren voor stage bij bedrijven; bedrijven begeleiden studenten bij keuze afronding studie
- Nav interviews bedrijfsleven: R&D mensen van bedrijven inzetten als docent zodat docenten up-to-date kennis hebben van technische en maatschappelijke ontwikkelingen in de sector
- Voorwaarde: basiskennis over dergelijke benaderingen zijn nodig bij bedrijven, onderzoekers, docenten, studenten (rol voor arrangement onderwijs onderzoek)
- ...

Speerpunt 1 Systeeminnovaties

Integraal duurzame houderijsystemen

- 5% integraal duurzame stallen in 2011 en grootschalige toepassing daarna
- Zowel huidige nieuwbouw als concepten voor de toekomst
- Actieve rol van provincies
- Huidig instrumentarium: kennisontwikkeling in combinatie met een palet aan instrumenten voor kennisverspreiding en –benutting voor primaire ondernemers:
 - o Innovatoren: herontwerpen d.m.v. cocreatie zoals Kracht van Koeien, Varkansen, Houden van Hennen. Innovatieregelingen (2010: 34 projecten, € 7 mln), SBIR (11 winnaars eerste ronde, € 2,2 mln)
 - o Van innovatoren naar early adopters: Melkvee-academie, Varkensnet, Regeling Praktijknetwerken; Boegbeelden (in voorbereiding); Leertraject herontwerpen; borgstelling
 - o Early Adopters: o.a. Investeringsregeling Duurzame Stallen (+/- €10 miljoen/jaar)
 - o Grote groep: o.a. fiscale tegemoetkoming MIA/Vamil

Speerpunt 1 Systeeminnovaties

Opgaven:

- Opschaling van innovaties van voorlopers naar de grote groep: vaardigheden bij ondernemers/adviseurs?
- Integraal duurzaam houderijsysteem gaat verder dan stal → management

Speerpunt 2 Dierenwelzijn en diergezondheid

- a. Im- en export van levende dieren en lange afstandstransporten
 - b. Natuurlijk gedrag en ingrepen
 - c. Van dierziektenbestrijding naar gezonde dieren
- } speerpunt 1
- Instrumentarium:
 - Met name wet- en regelgeving.
 - Meerwaardecreatie (Beter Leven Kenmerk), zie speerpunt 6.
 - Tools (Welfare Quality, CDM/CWM van Friesland-Campina, KoeKompass Cono)
 - Sensoren

Opgaven:

- Werknemers in de keten kunnen signalen van dieren herkennen en weten hoe ze hiermee de bedrijfsvoering kunnen verbeteren. Niet alleen op het bedrijf maar ook daarvoor en daarna.

Speerpunt 3 Maatschappelijke inpassing

Interactie veehouder/burger en landschappelijke inpassing

- Transparante productie
- Interactie veehouder-burger
- Nieuw te bouwen bedrijven zijn landschappelijk ingepast.
- Hoe: Stalontwerpen varkenshouderij: Yttje Feddes i.s.m. provincies

Opgaven:

- Beter begrip over en weer tussen veehouders en burgers:
 - o Communicatievaardigheden/strategisch inzicht bij ondernemers: internet, dialoog etc.
 - o Burgers en jeugd hebben beter begrip van de veehouderij en kunnen zich beter verplaatsen in veehouders.

Speerpunt 4 Energie, milieu en klimaat

- Voer-mest kringloop
- Diervoeder(grondstoffen) op duurzame wijze geproduceerd
- Klimaat (duurzame energieproductie, reductie van energiebruik en broeikasgassen)
- Minimale emissies naar milieu (ammoniak, geur, fijn stof, broeikasgassen)
- Instrumenten:
 - o Europese milieunormen (die steeds strenger worden)
 - o Onderzoek naar mestverwerking
 - o Convenanten met bedrijfsleven over reductiedoelstellingen (mineralen, broeikasgassen etc)

Opgaven:

- Per individueel bedrijf neemt de milieugebruiksruimte steeds verder af. Dit vereist steeds continue vernieuwing/creativiteit van de sector om te kunnen blijven ondernemen.

Speerpunt 5 Markt en ondernemerschap

- De keten van producent tot en met consument associeert duurzaamheid met kansen en slim ondernemerschap. Verduurzaming is onderdeel van ondernemerschap.
- De Nederlandse veehouderij heeft door duurzame en concurrerende productie een leidende positie in de Europese markt.
- Instrumenten: Welfare Quality, zuivelsector zet in op een tool waarmee ondernemers kunnen sturen op een duurzaamheid (dierenwelzijn, diergezondheid en profit).

Opgaven:

- Ondernemer kan beter variëren in bedrijfsstrategieën.
- Ondernemers kunnen d.m.v. tools sturen op duurzaamheid
- Segmentatie van stromen door de keten

Speerpunt 6 Verantwoord Consumeren

- Marktontwikkeling Duurzame Dierlijke producten
- Stimuleren van duurzaam consumptiegedrag
- Huidige instrumenten:
 - Convenant tussensegment met o.a. slachterijen en retail: marktonderzoek
 - Beter leven kenmerk Dierenbescherming
 - Consumentencampagnes via o.a. het Voedingscentrum

Opgaven:

- Burgers zijn zich meer bewust dat zij in hun rol als consument mede bepalend zijn voor de wijze waarop dieren gehouden worden.
- Vergroten aandeel duurzame marktsegmenten